

Τὸ πρόβλημα τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν

ΔΗΜ. ΤΡΑΧΑΝΗ

Τὸ ἐρώτημα ποὺ ἀπασχολεῖ σήμερα ὅλους ἐκείνους ποὺ παρακολουθοῦν, ἐνδιαφέρονται ἢ εἶναι ὑπεύθυνοι γιὰ τὴν κατάσταση καὶ τὴν ἐξέλιξη τῶν οἰκονομικῶν μας πραγμάτων, εἶναι ἂν μ πο ρ εῖ ν ἂ γί ν εῖ ἢ ἀποφασιστικὴ στροφὴ πρὸς τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας χωρὶς τὸν περιορισμὸ τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν. Φυσικά, δὲν ἀγνοεῖται οὔτε ὑποτιμᾶται ἡ σημασία καὶ ἡ σοβαρότητα μιᾶς σειρᾶς ἄλλων μέτρων, σχετικῶν μὲ τὴν οἰκονομικὴ πολιτικὴ ποὺ ἐφαρμόζεται, ἢ πρέπει νὰ εφαρμοστεῖ στὸ μέλλον.

Μπροστὰ στὶς κυβερνήσεις τῶν χωρῶν ὅλου τοῦ κόσμου τίθεται σήμερα πιὸ συγκεκριμένο καὶ μὲ πιὸ μεγάλη ὀξύτητα, τὸ θέμα τῶν πολεμικῶν δαπανῶν καὶ τὸ γενικώτερο πρόβλημα τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ τῆς εἰρήνης. Στὸν καπιταλιστικὸ κόσμο, οἱ λαοὶ ποὺ συνειδητοποιοῦν ὅλο καὶ περισσότερο τὴν ἀνάγκη νὰ καταργηθοῦν ἢ νὰ περιορισθοῦν τὰ τεράστια κεφάλαια, ποὺ σήμερα ρίχνονται στὸν καιάδα τῶν πολεμικῶν προπαρασκευῶν, σὰν ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνοδο τοῦ δικοῦ τους βιοτικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ ἐπιπέδου, πιέζουν τὶς κυβερνήσεις τους πρὸς μιᾶ ἀναθεώρηση τῆς πολιτικῆς τους, πολιτικῆς ποὺ

ἐξυπηρέτησε καὶ ἐξυπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τῶν μεγάλων μονοπωλίων τοῦ πολέμου. Πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση ὠθοῦνται οἱ κυβερνήσεις αὐτὲς ἀπ' τὴ διαρκῶς καὶ πιὸ μεγάλη ἀνάγκη νὰ καλύψουν τὴ διαφορὰ ποὺ παρουσιάζεται στοὺς ρυθμοὺς ἀνάπτυξης τῶν οἰκονομιῶν τους σὲ σχέση μὲ τὶς οἰκονομίες τῶν χωρῶν τοῦ σοσιαλιστικοῦ κόσμου, καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς διαρκῶς ὀξυνόμενες ἐσωϊμπεριαλιστικὲς ἀντιθέσεις. Στὶς ἴδιες τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς, γίνεται ἐπίσημα συζήτηση γιὰ μείωση τῶν τεραστίων πολεμικῶν τους δαπανῶν κατὰ 1100 ἑκατομ. δολλάρια καὶ τὴν ἐξοικονόμηση ἔτσι κεφαλαίων «γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς πείνας καὶ τῆς ἔνδειας», ποὺ μαστίζουν τὰ πενήντα περίπου ἑκατομμύρια τοῦ ὑποσιτιζόμενου πληθυσμοῦ της. Ἡ Σοβιετικὴ Ἑνωση ἐμείωσε δυὸ φορές στὸ τελευταῖο χρονικὸ διάστημα τὶς στρατιωτικὲς της δαπάνες, ἐνῶ παράλληλα καὶ πρὸς ὅλες τὶς κατευθύνσεις διατυπώνει ἐποικοδομητικὲς προτάσεις, δείχνει τὴν καλὴ της θέληση γιὰ τὴ λύση τοῦ προβλήματος τοῦ ἀφοπλισμοῦ. Ἰδιαίτερη σημασία, ὅπως εἶναι φυσικόν, ἔχει ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπ' τὸ βάρος τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν γιὰ τὶς καθυστερημένες καὶ τὶς ὑποανάπτυκτες χώρες.

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὸ πρόβλημα τῆς μεί-

ωσης των στρατιωτικών της δαπανών, παρουσιάζεται, τοποθετούμενο μέσα στα πλαίσια των σημερινών διεθνών της σχέσεων και υποχρεώσεων, με μια ιδιαίτερη μορφή: Η επιβάρυνση της ελληνικής οικονομίας στα μεταπολεμικά χρόνια, είναι, όπως θα δούμε στη συνέχεια του άρθρου, όχι μονάχα καταθλιπτική, αν συγκριθεί με τις ανάγκες της, αλλά και διπλάσια σχεδόν των άλλων χωρών και ειδικότερα των χωρών του ΝΑΤΟ αναλογικά με το ύψος του εθνικού της εισοδήματος. Συνεπώς, για την ελληνική οικονομία υπάρχει πρόβλημα μείωσης των στρατιωτικών δαπανών στα ίδια αναλογικά επίπεδα με τις άλλες χώρες του ΝΑΤΟ, εκτός απ' τη γενικότερη ανάγκη του περιορισμού τους για να εξοικονομηθούν κεφάλαια, που θα χρειασθεί να επενδυθούν για να βγει ή χώρα απ' τη σημερινή της καθυστέρηση.

*
**

Οι στρατιωτικές μας δαπάνες παρουσιάζουν στα μεταπολεμικά χρόνια συνεχή αύξηση και απερρόφησαν στην τελευταία επταετία απ' το δημόσιο προϋπολογισμό τα ακόλουθα ποσά:

1957 :	4705	έκατομ.	δραχ.
1958 :	4451	»	»
1959 :	4642	»	»
1960 :	4912	»	»
1961 :	5114	»	»
1962 :	5100	»	»
1963 :	5535	»	»

Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα ο Σύνδεσμος Ελλήνων Βιομηχάνων («Η Ελληνική οικονομία κατά το 1962»), οι στρατιωτικές δαπάνες της Ελλάδος αυξήθηκαν στην περίοδο 1952 - 1961 κατά 215% έναντι 51% της Δ. Γερμανίας, 72% της Γαλλίας κλπ.

Για το 1964, σύμφωνα με τα στοιχεία κυβερνητικής έφημερίδας — γιατί μέχρι τη στιγμή που γράφεται το άρθρο δεν έχει κατατεθεί ο προϋπολογισμός του 1964 — υπολογίζεται να φθάσουν, ύστερα από το γνωστό μνημόνιο του Αμερικανού υπουργού των Εξωτερικών Ράσκ και τις πρόσφατες δηλώσεις του Αμερικανού υπουργού Στρατιωτικών Μακναμάρ, που αξιώνουν την ανανέωση του ελληνικού πολεμικού υ-

λικού, σε 6100 εκ. δραχμές, θα παρουσιάσουν δηλαδή μια αύξηση σε σχέση με το 1963 κατά 600 εκ. δραχμές.

Πρέπει να ληφθεί υπ' όψη, ότι οι αριθμοί αυτού δεν εκφράζουν το πραγματικό ύψος των στρατιωτικών μας δαπανών. Διάφορα κονδύλια είναι εγκατεσπαρμένα κάθε χρόνο στους προϋπολογισμούς και άλλων — πλύν του υπουργείου Εθνικής Αμύνης — υπουργείων και καλύπτουν στην ουσία στρατιωτικές δαπάνες. (έξυπνρήτηση ΝΑΤΟ, κατασκευή στρατιωτικών οδών κλπ.). Έτσι, στους προϋπολογισμούς των ετών 1962 και 1963 σταχυολογούμε, με μια πρόχειρη έρευνα, τα ακόλουθα κονδύλια:

α) Στον προϋπολογισμό του υπουργείου Οικονομικών: Απαλλοτριώσεις και δαπάναι συμμετοχής εις το Βορειοατλαντικό σύμφωνον. 1963: 33.450.000 δρχ., 1962: 10.500.00 δρχ.

Πρός ενίσχυσιν δαπανών άμύνης εκ της συμβολής των κρατών - μελών του ΝΑΤΟ: Χρήση 1963: 705.000.000 δραχμές.

Έκτακτος έξόφλησις τόκων και κεφαλαίων της πιστώσεως 23,8%, 1956, άμερικανικής κυβερνήσεως δι' αγοράν πλεονάζοντος υλικού του άμερικανικού στρατού κλπ.: Χρήση 1963: 70.000.000, χρήση 1962: 70.000.000 δραχμές.

Αποζημιώσεις απαλλοτριουμένων κτημάτων δια τας ανάγκας Β. Ναυτικού. Χρήση 1963: 1.000.000 δραχ., χρήση 1962: 1.770.000 δραχμές.

Αποζημιώσεις απαλλοτριουμένων κτημάτων δια τας ανάγκας Β. Αεροπορίας: Χρήση 1963: 4.000.000 δραχ., χρήση 1962: 1.080.000 δραχμές.

β) Στον προϋπολογισμό του υπουργείου Συντονισμού: Δαπάναι λειτουργίας και συντηρήσεως σταθμών τηλεπικοινωνιών και προειδοποιήσεως ΝΑΤΟ: Χρήση 1963: 500.000 δραχ., χρήση 1962: 500 χιλιάδες δραχμές.

Είσοφα της Ελλάδος εις ΝΑΤΟ — Ανέγερσις μεγάρου ΝΑΤΟ στο Παρίσι: Χρήση 1963: 811.000 δραχ., χρήση 1962: 972.000 δραχμές.

Αποστολαί έξωτερικού δι' ύπηρεσίαν ΝΑΤΟ: Χρήση 1963: 300.000 δραχ., χρήση 1962: 350.000 δραχμές.

γ) Στον προϋπολογισμό του υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας: Έξοδα νοσηλείας

στρατιωτικῶν καὶ ὀργάνων Σωμάτων Ἀσφαλείας: Χρήση 1963: 22.800.000 δρχ., χρήση 1962: 17.000.000 δραχμές κλπ.

Ἡ ἐπιδάρυνση τῆς οἰκονομίας μας εἶναι πραγματικά τρομακτική. Ἀντιπροσώπεύει, σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς ἔκθεσης Ε) 2593 τοῦ 1962 τῆς ἐπιτροπῆς ἀφοπλισμοῦ τοῦ ΟΗΕ, μιὰ μέση ἐπιδάρυνση, χωρὶς τὰ μὴ ἐμφανῆ κονδύλια, γιὰ τὰ χρόνια 1957 - 1959 5,3% τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῆς χώρας, ἔναντι 3,1% τοῦ Βελγίου, 2,8% τῆς Δανίας, 3,2% τῆς Ἰταλίας, 3,1% τῆς Πορτογαλλίας, 2,6% τῆς Τουρκίας κλπ. Ἡ σημασία τῆς ἐπιδάρυνσης αὐτῆς γίνεται ἀκόμα πιὸ μεγάλη, ἂν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ἡ τεράστια διαφορὰ πού ὑπάρχει στὸ ὕψος τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ κατὰ κεφαλὴν ἐθνικοῦ εἰσοδήματος τῆς Ἑλλάδας, σὲ σχέση μὲ τὶς ἀναπτυγμένες χώρες τοῦ ΝΑΤΟ. Ἔτσι, ἀναλογεῖ στὸν κάθε Ἕλληνα γιὰ τὴν κάλυψη τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, ἓνα ποσὸ 21 περίπου δολλαρίων, πού τοῦ ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸ χαμηλὸ εἰσόδημά του τῶν 350 περίπου δολλαρίων πού τοῦ ἀναλογεῖ, καὶ 35 δολλάρια γιὰ τὸ Βέλγο, πού τοῦ ἀφαιροῦνται ἀπὸ τὸ εἰσόδημά του τῶν 1200 δολλαρίων περίπου.

Συγκρινόμενες μὲ τὸ σύνολο τῶν δαπανῶν τοῦ ἐλληνικοῦ προϋπολογισμοῦ, οἱ στρατιωτικὲς δαπάνες ἀντιπροσωπεύουν ἓνα ποσὸ κυμαινόμενο γύρω στὸ 30 - 35% κάθε χρόνο.

Σὲ σχέση μὲ τὶς δημόσιες ἐπενδύσεις, οἱ στρατιωτικὲς δαπάνες παρουσιάζουν τὴν ἀκόλουθη εἰκόνα (σὲ ἑκατ. δραχμῶν) :

1957	4.705	3.417
1958	4.451	4.296
1959	4.642	5.153
1960	4.912	6.513
1961	5.114	7.572
1962	5.100	8.977
1963	5.535	6.850

Ἀπὸ τὴ σύγκριση αὐτὴ προκύπτει ὅτι, στὴ διάρκεια τῆς ἑπταετίας, οἱ στρατιωτικὲς δαπάνες καὶ οἱ δημόσιες ἐπενδύσεις καλύπτουν περίπου τὰ ἴδια ποσά.

Τέλος, ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς σύνθεσης τῶν ἐλληνικῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, ἔχουμε νὰ παρατηρήσουμε πὼς ἓνα μεγάλο μέρος,

σύμφωνα μὲ ὅσα ἐπανειλημμένα διετύπω-
σε ὁ καθηγητὴς κ. Ἀγγελόπουλος, ἀφορᾷ
δαπάνες γιὰ τὴ συντήρηση καὶ ἐπένδρωση
παληοῦ καὶ ἄχρηστου στρατιωτικοῦ ὕλι-
κοῦ, πού μᾶς διέθεσαν οἱ Ἀμερικανοὶ μὲ
τὰ προγράμματα «βοηθείας» καὶ πού δὲν
ἀνταποκρίνεται στὶς ἀπαιτήσεις τῆς σύγ-
χρονης τεχνικῆς τοῦ πολέμου. Προχτὲς ἀ-
κόμα, ὁ Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς τῶν Στρα-
τιωτικῶν Μακναμάρα, ἀμφισβήτησε τὴν ἀ-
ξία τῆς στρατιωτικῆς μας προπαρασκευῆς
καὶ ἐζήτησε ἀνανέωση καὶ ἐκσυγχρονισμό
τοῦ ἐξοπλισμοῦ. Καὶ μπορεῖ νὰ διερωτηθεῖ
κανεὶς γιὰ τὴ χρησιμότητα αὐτοῦ τοῦ ὕλι-
κοῦ, ὅταν ὑποτίθεται πὼς πρόκειται νὰ ἀν-
τιμετωπισθοῦν ἀντίπαλοι, ἐξοπλισμένοι μὲ
τὴν τελευταία λέξη τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς
τεχνικῆς καὶ τῶν ὁποίων τὸ ὕλικὸ συνεχῶς
ἀνανεώνεται. Ἀκόμα ἔχουμε νὰ παρατηρή-
σουμε, πὼς ἡ Ἑλλάδα διατηρεῖ, σύμφωνα
μὲ πληροφορίες πού δημοσίευσε ἡ ἀμερι-
κανικὴ ἐπιθεώρηση «Νέα τῶν Ἡνωμένων
Πολιτειῶν καὶ Παγκόσμιος Ἐπιθεώρησης»,
στὸ φύλλο τῆς τῆς 15 Ἰουλίου 1963, δια-
τηρώντας ἀκόμα — μαζί μὲ τὴν Τουρκία
— τὴν εἰκοσιτετράμηνη στρατιωτικὴ θη-
τεία, τὴ μεγαλύτερη δύναμη σὸ ΝΑΤΟ, ἀ-
ναλογικὰ μὲ τὸν πληθυσμὸ τῆς (1,9% ἐπὶ
τοῦ συνόλου τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ἔ-
ναντι 1,6% τοῦ Λουξεμβούργου, 1,5% τῶν
ΗΠΑ, 1,5% τῆς Γαλλίας, 1,5% τῆς Τουρ-
κίας, 1,2% τῆς Ὀλλανδίας, 1,2% τοῦ Βελ-
γίου, 1% τῆς Δανίας, 0,9% τῆς Ἰταλίας,
0,9% τῆς Νομβηγίας, 0,9% τῆς Πορτογα-
λίας, 0,8% τῆς Μ. Βρετανίας καὶ 0,6%
τῆς Δ. Γερμανίας). Τέλος, σημαντικὰ πο-
σὰ διατίθενται γιὰ τὴ συντήρηση ἑνὸς ὑ-
περτροφικοῦ μηχανισμοῦ ἀστυνομεύσεως, ὅ-
πως εἶναι τὰ ΤΕΑ, οἱ ποικιλώνυμες ὑπηρε-
σίες ἀσφαλείας (ΚΥΠ, ἐθν. ἀσφάλεια,
κλπ.).

Ἡ διατήρηση τῶν ὑψηλῶν στρατιωτι-
κῶν δαπανῶν εἶχε κι' ἔχει ὀδυνηρὲς συνέ-
πειες στὴ ζωὴ τῆς χώρας καὶ εἰδικώτερα
στὴν οἰκονομικὴ τῆς ἀνάπτυξη.

Γιὰ τὴν κάλυψή τους διατηρεῖται ἡ βα-
ρύτατη φορολογικὴ ἐπιδάρυνση τοῦ Ἑλλη-
νικοῦ λαοῦ, ἐνῶ ταυτόχρονα ἡ ἀπορρόφηση
τεραστίων κονδυλίων ἀπ' τὶς στρατιωτικὲς
δαπάνες, περιορίζει τὰ κονδύλια πού δια-
τίθενται στοὺς ἄλλους τομεῖς (ὕγεια - πρό-
νοια, παιδεία, χαμηλοὶ μισθοὶ δημοσίων ὑ-

παλλήλων κ.λ.π.), με αποτέλεσμα τή χαμηλή στάθμη τοῦ βιωτικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ συντήρηση ὑπὸ τὰ ὄπλα τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἐπαυξάνει τὸ ὕψος τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, ἀποστερεῖ τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομία ἀπὸ τὴν παραγωγικὴν ἐργασία (ὑπὸ τὴν προϋπόθεση φυσικὰ ὅτι ἐκτιμῶνται οἱ δυνατότητες αὐξήσεως τῆς ἀπασχολήσεως καὶ ὄχι μὲν τὸ σημερινὸ καθεστῶς τῆς ἀνεργίας, τῆς μετανάστευσης κ.λ.π.) τριάντα περίπου χιλιάδων ἀτόμων καὶ συνεπῶς τὸ ἐθνικὸ μας εἰσόδημα ἀπὸ ἓνα ποσὸ 700 περίπου ἑκατομμυρίων δραχμῶν τὸ χρόνο.

Μιὰ οἰκονομικὴ πολιτικὴ, ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ὑπέρογκων στρατιωτικῶν δαπανῶν καὶ ἀποφασισμένη νὰ στηρίξει τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας βασικὰ στοὺς ἐσωτερικοὺς πόρους, θὰ μποροῦσε νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπ' τὴν ἀνάγκην τῆς προσφυγῆς στὸν ἐσωτερικὸ καὶ ἑξωτερικὸ δανεισμό, μὲ ὅλες τὶς δυσμενεῖς ἐπιπτώσεις τοῦ καὶ βασικὰ νὰ ἀνεξαρτοποιηθεῖ ἀπέναντι στὸ ξένο κεφάλαιο, ποῦ σήμερα καλεῖται ἢ καλύτερα παρακαλεῖται, νὰ ἐπενδυθεῖ στὴν Ἑλληνικὴ οἰκονομία μὲ τοὺς γνωστοὺς ὅρους τῶν νόμων καὶ συμβάσεων ποῦ τοῦ ἐπιτρέπουν τὴν καταλήστευσιν τοῦ ἐθνικοῦ μας πλούτου.

Ἡ πιὸ σοβαρή, τέλος, συνέπεια εἶναι πῶς
 μὲ τὴν ἀπορρόφηση ἀπ' τὴς στρατιωτικῆς
 δαπάνης τῶν τεραστίων κονδυλίων τοῦ προ-
 ὑπολογισμοῦ, ἐμποδίζεται ἡ οἰκονομικὴ ἀ-
 νάπτυξη τῆς χώρας. Πρέπει νὰ ληφθεῖ ὑπ'
 ὄψη, ὅτι στὶς καθυστερημένες οἰκονομίες
 σὺν τὴν ἐλληνικῇ, οἱ δημόσιες ἐπενδύσεις
 καλοῦνται νὰ διαδραματίσουν ἀποφασιστι-
 κὸ ρόλο στὴν ἀνάπτυξή τους καὶ στὴν προσ-
 πάθεια ἐξόδου ἀπὸ τὴν καθυστέρηση. Οἱ
 δαπάνες τῶν ἐξοπλισμῶν, δὲν ἔχουν γιὰ τὴν
 Ἑλληνικὴ οἰκονομία, οὔτε τὸ «πλεονέκτη-
 μα» τῆς δημιουργίας εὐκαιριῶν ἀπασχόλη-
 σης, ὅπως συμβαίνει στὶς ἀνεπτυγμένες βιο-
 μηχανικὰ χώρες τοῦ ΝΑΤΟ. Ἡ συμβολὴ
 τῶν κονδυλίων τῶν στρατ. δαπανῶν στὴ δι-
 εύρυνση τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς εἶναι ἀσή-
 μαντη, ἀν ληφθεῖ ὑπ' ὄψη ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ
 ἓνα μικρὸ μέρος τους, ποὺ διατίθεται γιὰ
 τὴν ἀγορὰ προϊόντων τῆς ἐγχώριας παρο-
 γωγῆς, τὸ μεγαλύτερο μέρος καλύπτει προ-

μήθειες εἰδῶν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Φυσικὰ καὶ ἡ τυχὸν ἐξίσωσή μας ἀπ' αὐτὴ τὴν ἄποψη μὲ τίς ἄλλες χῶρες τοῦ ΝΑΤΟ, δὲ θὰ σήμαινε δικαιολογία γιὰ νὰ κρατοῦνται οἱ στρατιωτικὲς δαπάνες σὲ τόσο ὑψηλὰ ἐπίπεδα. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὸ αἶτημα τῆς μείωσης τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν παρουσιάζεται μὲ τὴν ἰδιαίτερη μορφή ποὺ ἐκθέσαμε στὴν ἀρχή. Σὰν γενικὸ αἶτημα προβάλλεται συνεχῶς καὶ ἀπὸ περισσότερες πλευρὲς. Ὅμως κι' ἂν ἀκόμη ληφθεῖ σὰν βάση—καὶ σ' αὐτὸ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ διατυπώσῃ λογικὲς ἀντιρρήσεις— ἡ ἀντίστοιχη ἐπιθάρυνση τῶν ἄλλων χωρῶν, ποὺ ὅπως εἶδαμε φθάνει στὸ μισὸ τῆς δικῆς μας ἐπιθάρυνσης, τὸ ὄφελος γιὰ τὴν ἑλληνικὴ οἰκονομία θὰ εἶναι τεράστιο. Στὴ διάρκεια τῆς ἐπταετίας, π.χ., θὰ μποροῦσε νὰ εἶχε προκύψει ἀπὸ τὴν τέτοια μείωση τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν ἓνα ποσὸ 17 δις ε.κ. δραχμῶν περίπου, ἢ 570 ἐκ. δολλ. α.ρ.ι.θ. Θὰ μποροῦσε συνεπῶς νὰ ἀντιμετωπισθεῖ ἡ προγραμματισμένη κατασκευὴ μιᾶς σειρᾶς βασικῶν ἔργων, ὑποδομῆς, βιομηχανικῶν μονάδων ἢ ἔργων ἀπαραιτήτων γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας κ.λ.π. Τί ἀντιπροσωπεύει καὶ μονάχα αὐτὸ τὸ ποσό, φαίνεται ἀπ' τὸν παρακάτω πίνακα ἐκτελεσθέντων ἔργων, μὲ τὸ ἀντίστοιχο γιὰ τὸ καθένα κόστος (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ὑπερβάσεων) :

1)	Πτολεμαΐδα, 1η και 2η μον.	41	έκ.	δολ.
2)	Μέγδοδας	»	»	35
3)	Ἀλδέρι	16	»	»
4)	Ἀλουμίνιο	75	»	»
5)	Διϋλιστήριο	24	»	»
6)	3 ἐργοστάσια ζάχαρης	23	»	»

Φαίνεται ακόμη απ' τὸ γεγονὸς πὼς οἱ προβλεπόμενες δημόσιες ἐπενδύσεις απ' τὸ πενταετὲς τῆς κυβέρνησης τῆς ΕΡΕ ἔφθαναν γιὰ τὴν πενταετία στὸ ποσὸ τῶν 39 δισεκ. δραχμῶν. Κι' ἀκόμα απ' τὸ γεγονὸς, πὼς τὸ σύνολο τοῦ κεφαλαίου, **π α γ ί ο υ** (μεῖον ἀποσβέσεων) **κ α ι κ υ κ λ ο φ ο ρ ο ὡ ν τ ο ς**, 461 βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων, ποὺ λειτουργοῦν μὲ τὴ μορφή τῆς ἀνώνυμης ἐταιρείας καὶ τῆς ἐταιρείας περιωρισμένης εὐθύνης, ἔφθανε τὸ 1961 τὸ ποσὸ τῶν 16.669, 8 ἑκατ. δραχμῶν (Σύνδεσμος Ἑλλήνων Βιομηχάνων, «ἡ Ἑλλη-

νική βιομηχανία κατά τὸ ἔτος 1962»). Κι' αὐτὸ δείχνει ποιὲς δυνατότητες θὰ μπορέσουν νὰ δημιουργηθοῦν γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς παραγωγῆς, τὴν ἀπορρόφηση ἐργατῶν καὶ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ ὀξύτατου προβλήματος τῆς ἀπασχολήσεως, καθὼς καὶ γιὰ τὴ διεύρυνση τῆς ἐσωτερικῆς ἀγορᾶς γενικώτερα.

**

Σήμερα τὸ πρόβλημα τῶν Ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν θρίσκεται «ἐπὶ τάπητος». Γιατί, τὰ μόνιμα προβλήματα τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας ὀξύνθηκαν στὸ ἔπακρο. Ἡ ἀδυναμία ἀπασχόλησης τοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ἀνεργία καὶ ὑποαπασχόληση, ἡ μετανάστευση, τὸ χαμηλὸ βιωτικὸ ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ, οἱ αὐξανόμενες δυσχέρειες στὸ ἐμπορικὸ ἰσοζύγιο τῆς χώρας κ.λ.π., φέρνουν στὴν πρώτη γραμμὴ τὴν ἀνάγκη νὰ θγεῖ ἡ χώρα, καὶ μάλιστα πολὺ γρήγορα, ἀπ' τὴ σημερινή της καθυστέρηση. Σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση πρέπει νὰ προστεθοῦν οἱ καταστροφικοὶ κίνδυνοι, ποὺ ἀπειλοῦν τὴν Ἑλληνικὴ οἰκονομία, ὥστε ἀπὸ τὴ σύνδεσή της μὲ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Κοινὴ Ἀγορά. Γι' αὐτό, κι' ἀπὸ μιὰ σειρά ὑπεύθυνους παράγοντες τίθεται ἐπιτακτικὰ τὸ θέμα τῆς ἀναζήτησης τῶν πόρων,— ἀλλὰ καὶ τῆς ἀποδοτικῆς ἀξιοποίησής τους—ποὺ εἶναι ἀπαραίτητοι γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας.

Βέβαια, τὸ πρόβλημα συνδέονταν καὶ συνδέεται μὲ τὴ γενικώτερη Ἑλληνικὴ πολιτικὴ, τὴν τοποθέτηση τῆς χώρας μέσα στὸ σύγχρονο κόσμο, τῶν σχέσεών της μὲ τὶς ἄλλες χώρες καὶ ἰδιαίτερα τὶς «συμμαχικές», τὴν τοποθέτησή της ἀπέναντι στὸ πρόβλημα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς συνεργασίας μὲ ὅλες τὶς χώρες καὶ ἰδιαίτερα τὶς χώρες τοῦ ἀνατολικοῦ συνασπισμοῦ καὶ εἰδικώτερα τὶς γειτονικὲς χώρες τῶν Βαλκανίων. Αὐτὸ σημαίνει πὼς ἡ ἀπόφαση γιὰ τὴ διατήρηση τοῦ σημερινοῦ ὕψους τῶν στρατιωτικῶν μας δαπανῶν, ἢ τὴ μείωσή τους ἐξαρτᾶται ἀπ' τὸ ἂν πρόκειται νὰ ἀναθεωρηθεῖ ἢ ὄχι ἢ ὡς τώρα «θέση» τῆς Ἑλλάδας.

Δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε, ὅτι τόσο ἀπὸ Ἑλληνικῆς πλευρᾶς, ὅσο καὶ ἀπ' τὴν πλευρὰ τοῦ NATO, τὸ μεγάλο ὕψος τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν μας δικαιολογήθηκε μὲ τὴν ἀντίληψη πὼς ἡ Ἑλλάδα

ἀποτελεῖ «τὸ νευραλγικὸ σημεῖο τῆς Ἀτλαντικῆς συμμαχίας», σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν ἀνάγκη τῆς ἐτοιμότητάς της γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τοῦ «ἀπὸ Βορρᾶν κινδύνου». Στὶς δειλὲς ἐκκλήσεις τῶν ὡς τώρα Ἑλληνικῶν Κυβερνήσεων γιὰ ἰσότιμη μεταχείριση τῆς Ἑλλάδας, συνεπῶς μείωση τῶν στρατιωτικῶν της δαπανῶν στὸ ὕψος τῶν δαπανῶν τῶν ἄλλων χωρῶν, τὸ NATO ἀπάντησε ὄχι μονάχα μὲ τὴν ἄρνησή του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀξίωσή του γιὰ συνεχῆ αὐξηση τῆς ἐπιδάρυνσης. Καὶ οἱ Ἑλληνικὲς Κυβερνήσεις ὑπάκουσαν. Ἡ πολιτικὴ αὐτὴ τῆς ἀπεμπόλησης τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων γιὰ χάρη τῶν «συμμαχιῶν», εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐγκαταλειφθεῖ. Πρόσθετο ἐπὶ χεῖρημα παρέχει ἡ συνεχὴς μείωση τῆς βοήθειας, ποὺ ἐκάλυπτε ἓνα μέρος τῶν Ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν καὶ ποὺ τώρα ἔχει σχεδὸν ἐκμηδενισθεῖ.

Ὅπως δὲποτε, ζοῦμε μέσα σ' ἓνα καινούργιο κλίμα, ποὺ ἄρχισε νὰ δημιουργεῖται μὲ τὴν ὑπογραφή τῶν συμφωνιῶν τῆς Μόσχας γιὰ τὴ μερικὴ ἀπαγόρευση τῶν πυρηνικῶν δοκιμῶν, ὅσο κι' ἂν μὲ τὴ δολοφονία τοῦ προέδρου Κέννεντυ γίνεται μιὰ προσπάθεια ἀνακοπῆς τῆς πορείας πρὸς τὴν ὕφεση. Μέσα σ' αὐτὸ τὸ κλίμα, θὰ ἐξακολουθήσει ἡ Ἑλλάδα νὰ παίζει τὸ ρόλο τοῦ πρωτοπαλλήκαρου τῆς φιλοπόλεμης πολιτικῆς, τοῦ ἀδιάλλακτου καὶ ἀσυμβίβαστου ἐχθροῦ κάθε φιλειρηνικῆς προσπάθειας, τοῦ ἀδιάλλακτου ἀντιπάλου τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν; Ἡ θὰ συμβάλλει, μὲ τὴν πολιτικὴ της, στὴν ἐξομάλυνση τῶν διαφορῶν, τὴν ἐδραίωση τῆς εἰρήνης καὶ τὴ λύση τοῦ προβλήματος τοῦ ἀφοπλισμοῦ; Στὴν ἀποκατάσταση φιλικῶν σχέσεων μὲ ὅλες τὶς χώρες, μὲ γνώμονα τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, συνεπῶς στὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν καλλιέργεια σχέσεων μὲ τὶς χώρες τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου καὶ ἰδιαίτερα τὶς Βαλκανικὲς;

Ἡ συνέχιση τῆς ὡς τώρα πολιτικῆς εἶναι τοῦλάχιστον ἀκατανόητη. Ὅταν οἱ ἀμερικανικὲς, ἀγγλικὲς καὶ γαλλικὲς ἀποστολὲς ἐπισήμων ἀνταρκεῶν τὶς χώρες τοῦ σοσιαλισμοῦ, σ' ἓναν ἀγῶνα δρόμου ποῖα θὰ ἐπωφεληθεῖ περισσότερο ἀπ' τὴν ἀνάπτυξη τῶν σχέσεων μ' αὐτὲς τὶς χώρες, ἢ ἐμμονὴ τῆς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς στὴν ἐχθρικὴ στάση, γίνεται ἐγκληματικὴ. Τίποτα δὲν δικαιολογεῖ σήμερα τὴν ἐχθρικὴ στάση τῆς Ἑλ-

ληνικῆς πολιτικῆς ἀπέναντι στίς γειτονικές μας χώρες, ὕστερα ἀπ' τὶς ἐπανειλημμένες δηλώσεις τῆς Βουλγαρίας ὅτι σέβεται καὶ θὰ σεβασθεῖ τὴν Ἑλληνικὴ ἀνεξαρτησία καὶ ἀκεραιότητα (ἢ μήπως εἶναι πιὸ εἰλικρινὴς καὶ πιὸ φιλικὴ ἢ στάση τῆς «συμμάχου» Τουρκίας;). Καὶ δὲν στηρίζεται σὲ καμμιὰ δάση, ἢ καθόλου ἐποικοδομητικὴ Ἑλληνικὴ θέση ἀπέναντι στὴν πρόταση τῆς Ρουμανίας γιὰ τὴ δημιουργία ἀπυράυλου ζώνης στὴ Βαλκανικὴ.

Ἡ ἀλλαγὴ, λοιπόν, τῆς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς καὶ ἡ θετικὴ τῆς συμβολὴ στὴν ἀποκατάσταση φιλικῶν δεσμῶν μὲ ὅλες τὶς χώρες, εἶναι τὸ περιβάλλον καὶ ἡ προϋπόθεση, ποὺ θὰ ἐπιτρέψουν τὴν μείωση τῶν Ἑλληνικῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν, ὅχι μονάχα στὸ ὕψος τῶν δαπανῶν τῶν ἄλλων χωρῶν τοῦ ΝΑΤΟ, ἀλλὰ καὶ ἀκόμα περισσότερο.

Τί θὰ κάνει ἡ σημερινὴ ὑπεύθυνη Κυβέρνηση; Ἡ Ἑνωσὴ Κέντρου, ἐν ὄψει τῶν ἐκλογῶν τῆς 3ης Νοεμβρίου 1963, ἐπαγ-

γέλθηκε τὸν περιορισμὸ τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν. Ἀμέσως μετὰ τὶς ἐκλογές, στίς 15 Νοεμβρίου, ὁ τότε ὑπουργὸς Σ. Βενιζέλος, ἔθεσε ἀνοιχτὰ μὲ δηλώσεις του τὸ θέμα τῆς μείωσής τους. Ὅμως, στὴ σύνοδο τοῦ Συμβουλίου τῶν χωρῶν τοῦ ΝΑΤΟ τοῦ Δεκεμβρίου, ἡ κυβέρνησὴ τοῦ Κέντρου, μὲ τὴν ἀντιπροσωπεΐα τῆς, ἐγκατέλειψε τὶς θέσεις καὶ ἐπαγγελίες τῆς. Ὑπέκυψε στὴν ἀπαίτηση τοῦ ΝΑΤΟ γιὰ τὴ διατήρησιν τοῦ ὕψους τῶν στρατιωτικῶν δαπανῶν —λέγεται καὶ γιὰ τὴν αὔξησή τους— μετέθεσε τὸ πρόβλημα σὲ πρόβλημα κάλυψης ἐνὸς μέρους των ἀπὸ τὸ ΝΑΤΟ καὶ ὁ κ. Μαυρός ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα μὲ ἀόριστες ὑποσχέσεις «βοήθειας». Ὅσο γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς ἀνάπτυξης τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας, οἱ ὑπεύθυνοι παράγοντες τῆς σημερινῆς Κυβέρνησης καὶ ὁ πρωθυπουργὸς τῆς, ἐκφράζουν τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ξένο κεφάλαιο θὰ δείξει αὐξημένο ἐνδιαφέρον γιὰ ἐπενδύσεις στὴν Ἑλλάδα.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ "Σ. Θ.,,

Τὰ τεύχη 1 ἕως καὶ 6 δεμένα στὸν Α' τόμο τῶν «Συγχρόνων Θεμάτων» πωλοῦνται στὰ βιβλιοπωλεῖα καὶ στὰ Γραφεῖα τοῦ περιοδικοῦ (Διδότου 34).

Στέλνονται καὶ ταχυδρομικῶς σὲ ὅσους ἐμβάσουν τὸ ἀντίτιμο. Τιμὴ Α' Τόμου (σελίδες 617) δραχμὲς 80.

Ὁ τόμος ἀνταλλάσσεται μὲ τὰ τεύχη 1 ἕως 6 μὲ καταβολὴ 20 δραχμῶν γιὰ τὸ δέσιμο. (Οἱ ἀνταλλαγές αὐτὲς γίνονται μόνον στὰ Γραφεῖα μας).

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ